

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΑΥΤΟΤΕΛΕΣ ΤΜΗΜΑ
ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ
& ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ**

Ερ. Φ.: 434

Ταχ. Δ/ση: Μπουμπουλίνας 20-22
Ταχ. Κώδ : 106 82
Τηλέφωνο : 2131322-362, 363, 368
Fax : 210-82.01.426
Email : atneke@culture.gr

ΠΡΟΣ: **Βουλή των Ελλήνων**
Δ/ση Κοινοβουλευτικού Ελέγχου
Τμήμα Ερωτήσεων
ΚΟΙΝ: 1. Βουλευτή κ. Κυριάκο Βελόπουλο
2. Υπουργείο Εσωτερικών

Θέμα: Απάντηση στη με αριθμό πρωτοκόλλου 8749/5.8.2020 Ερώτηση με θέμα:
«Ανάγκη για έργα υποδομής προς αποφυγή ζημιών σε αρχαιότητες της Σαμοθράκης και ανάδειξή τους»

Σε απάντηση της με αριθμ. πρωτοκόλλου 8749/5.8.2020 Ερώτησης του Βουλευτή κ. Κυριάκου Βελόπουλου και σύμφωνα με τα στοιχεία που έθεσαν υπόψη μας οι αρμόδιες Υπηρεσίες, σας γνωρίζουμε τα εξής:

Σχετικά με τα ερωτήματα που αφορούν στα διαλαμβανόμενα στο δημοσίευμα της εφημερίδας «Ελευθεροτυπία», της 1.10.2002, επισημαίνεται ότι η τέως ΙΘ΄ Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων (νυν Εφορεία Αρχαιοτήτων Έβρου) προέβη σε ένα μεγάλο έργο για τη θεραπεία των προβλημάτων που προκλήθηκαν στον χώρο από τις πλημμύρες του Οκτωβρίου του 2010, με την ένταξη του έργου “Αρχαιολογικές εργασίες ανάπλασης – ανάδειξης αρχαιολογικών έργων Ν. Έβρου: αρχαιολογικοί χώροι Σαμοθράκης: Ιερό των Μεγάλων Θεών, Αρχαία Πόλη, Μικρό Βουνί, Βρυχός” στο Γ΄ ΚΠΣ 2000-2006, συνολικού προϋπολογισμού 1.477.136,35€.

Στο πλαίσιο του ανωτέρω έργου εκτελέστηκαν εργασίες καθαρισμών και ανασκαφικής έρευνας, ανάσχυσης των αρχιτεκτονικών μελών από το ρέμα, συμπληρώσεις και ανακτήσεις αρχαίων και σύγχρονων αναλημματικών τοίχων κατά μήκος του ρέματος. Επίσης, λιθοστρώθηκε η κοίτη του κεντρικού ρέματος νότια της Αυλής του Βωμού, με παράλληλη κατασκευή αναβαθμού. Επιπλέον, συντηρήθηκε η κεντρική διαδρομή επισκεπτών που είχε υποστεί βλάβες από τις πλημμύρες, τοποθετήθηκαν δύο νέες πεζογέφυρες με μεταλλικά ικριώματα και ξύλινο δάπεδο για τη διευκόλυνση της κίνησης των επισκεπτών στην περιοχή της Θόλου της Αρσινόης Β΄, όπου η διάβρωση που είχε προκληθεί καθιστούσε αδύνατη τη χρήση της υφιστάμενης διάβασης στην κοίτη, και στην περιοχή της Αυλής του Βωμού, όπου είχε καταστραφεί η παλαιότερη (1954) κάλυψη του Κεντρικού ρέματος με σκυρόδεμα. Τέλος, καθαρίστηκε και διαμορφώθηκε η κοίτη του ρέματος της Αγίας Παρασκευής στην περιοχή του χώρου υποδοχής επισκεπτών στο Ιερό των Μεγάλων Θεών, όπου βρίσκεται ο χώρος στάθμευσης οχημάτων.

Παράλληλα, κατά τη διάρκεια του έργου, εκπονήθηκαν οι ακόλουθες συνοδές μελέτες: Κτηματογραφική αποτύπωση του οικισμού της Παλιάπολης, αρχιτεκτονική αποτύπωση στην περιοχή της Θόλου Αρσινόης Β΄, τοπογραφική τεκμηρίωση καταστροφών που προκάλεσε η νεροποντή της 10.10.2000, υδραυλική μελέτη των κεντρικού, ανατολικού ρέματος και ρέματος Αγίας Παρασκευής στο Ιερό των Μεγάλων Θεών, αποτύπωση αρχιτεκτονικών μελών στο Κεντρικό ρέμα, αποτύπωση μορφολογίας ανδρών αναλημμάτων στην περιοχή της Θόλου

Αρσινόης Β΄, αρχιτεκτονική προμελέτη για την αποκατάσταση καταστροφών από τη νεροποντή του Οκτωβρίου 2000 στο Ιερό των Μεγάλων Θεών, αποτύπωση στον Ανατολικό Λόφο, αποτύπωση αναλημματικού τοίχου στο μεσαίο άνηδρο του Δυτικού Λόφου του Ιερού των Μεγάλων Θεών, ανάλυση δειγμάτων μαρμάρου από το Ιερό των Μεγάλων Θεών, σχεδίαση πεζογέφυρας στο Ιερό των Μεγάλων Θεών, σχεδίαση αποκατάστασης διαδρομής επισκεπτών δυτικά της Αυλής του Βωμού – γεφύρωση Κεντρικού ρέματος.

Σας γνωρίζουμε επίσης, ότι τα έργα ανάδειξης του χώρου συνεχίστηκαν και στην επόμενη περίοδο 2010-2015, με την εκτέλεση του έργου «Συντήρηση και ανάδειξη του ανατολικού τμήματος του Ιερού των Μεγάλων Θεών στη Σαμοθράκη», που εντάχθηκε στον Άξονα Προτεραιότητας "09 - Αειφόρος Ανάπτυξη και Ποιότητα Ζωής στην Ανατολική Μακεδονία - Θράκη" του Ε.Π. "Μακεδονία – Θράκη 2007-2013, με προϋπολογισμό 964.000,00€.

Στο πλαίσιο του ανωτέρω έργου αποκαταστάθηκαν οι βλάβες από πλημμυρικά φαινόμενα προηγούμενων ετών, εκτελέστηκαν καθαρισμοί και ανασκαφικές εργασίες, καθώς και εργασίες συντήρησης των αρχαιοτήτων. Για την αντιμετώπιση των καταστροφών στην περίφραξη μέσα στην κοίτη του ρέματος από φερτά υλικά, κατασκευάστηκε ειδικό αυτοανοιγόμενο κιγκλίδωμα, στη (νότια) είσοδο και στη (βόρεια) έξοδο του ανατολικού ρέματος. Επίσης, εκτελέστηκαν εργασίες διάνοιξης δρόμου ως την περίφραξη του αρχαιολογικού χώρου, δημιουργήθηκαν νέες διαδρομές περιήγησης ενώ βελτιώθηκαν και εξυγιάνθηκαν παλαιότερες με παράλληλη περισχοίνιση για την προστασία των αρχαίων, διαμορφώθηκαν νέα σημεία πανοραμικής εποπτείας των μνημείων του Ανατολικού Λόφου και τοποθετήθηκαν εννέα νέες πινακίδες πληροφόρησης στα μνημεία του Ανατολικού Λόφου. Επιπλέον, αναδιοργανώθηκαν οι εκθέσεις αρχιτεκτονικών μελών στα πεδία του Προτύλου Πτολεμαίου Β΄, του Θεατρικού Κύκλου, και της Νότιας Νεκρόπολης. Επίσης, κατασκευάστηκαν νέοι λιθόκτιστοι αναλημματικοί τοίχοι στο ανατολικό ρέμα και ανακατασκευάστηκαν 90τ.μ. ανδρών τοποθέτησης αρχιτεκτονικών μελών, που είχαν καταρρεύσει στο βόρειο τμήμα του Ανατολικού ρέματος και αποκαταστάθηκαν οι βλάβες στο ανώτερο άνηδρο της Ανατολικής ρεματιάς με επισκευή της ξερολιθιάς. Τέλος, συντηρήθηκαν αρχιτεκτονικά μέλη στα πεδία απόθεσης και πραγματοποιήθηκαν εργασίες συντήρησης του Αναθήματος των Φιλίππου Γ΄ και Αλεξάνδρου Δ΄, Θεατρικού Κύκλου, Ιωνικού Προστώου, Κτιρίου από Αργούς Λίθους και Βαθμιδωτού Αναλημματικού τοίχου, Ιερής Οδού, Νότιας Νεκρόπολης, πρόστασης Ιεροῦ, Πρόπυλου Πτολεμαίου Β΄

Κατά τη διάρκεια του έργου εκπονήθηκαν οι κάτωθι συνοδές μελέτες, τεχνικές εκθέσεις και εργαστηριακές αναλύσεις: Τοπογραφική μελέτη στο περιμετρικό μονοπάτι του κεντρικού και δυτικού τμήματος του Ανατολικού Λόφου και στη Νότια Νεκρόπολη, στατική μελέτη της θολωτής διόδου του Πρόπυλου του Πτολεμαίου Β΄, στατική μελέτη της αναστηλωμένης πρόστασης του Ιεροῦ, τεχνική έκθεση συντήρησης των μνημείων του Ανατολικού Λόφου, εργαστηριακές αναλύσεις και δοκιμές ασβεστο/πηλο-κονιαμάτων.

Παρά τις καταστροφές που υπέστη εκ νέου ο χώρος από τις πλημμύρες του Σεπτεμβρίου του 2017, λόγω αβελτηρίας της προηγούμενης πολιτικής ηγεσίας του ΥΠΠΟΑ, δεν ολοκληρώθηκε η ωρίμανση των αναγκών μελετών για την ένταξη έργου στο ΕΣΠΑ 2014-2020.

Διευκρινίζεται ότι η Εφορεία Αρχαιοτήτων Έβρου ανέθεσε στα τέλη του 2017 την εκπόνηση δύο μελετών, οι οποίες εγκρίθηκαν τον Δεκέμβριο του 2018 και είναι οι κάτωθι: "Μελέτη άμεσων σωστικών επεμβάσεων και ειδικών αρχιτεκτονικών διαμορφώσεων για την αποκατάσταση υποδομών του αρχαιολογικού χώρου Σαμοθράκης από καταστροφές που προκλήθηκαν κατά την καταιγίδα της 25ης/26ης Σεπτεμβρίου 2017" και "Συμπληρωματική υδραυλική μελέτη του κεντρικού ρέματος εντός του Ιερού των Μεγάλων Θεών, της διάβασης πεζών στο ρέμα της Αγίας Παρασκευής και της εκβολής του τελευταίου στον χώρο στάθμευσης-υποδοχής επισκεπτών, στην Παλαιόπολη του Δήμου Σαμοθράκης" (αρ. ΥΠΠΟΑ/ΓΔΑΜΤΕ/ΔΑΑΜ/ΤΜΑΜ/439162/45137/1306/494/30.11.2018 ΥΑ). Η ανωτέρω Υπουργική Απόφαση προέβλεπε την εκπόνηση συμπληρωματικών μελετών και επομένως το έργο Αποκατάστασης του Χώρου του Ιερού των Μεγάλων Θεών δεν κρίθηκε ώριμο, ώστε να ενταχθεί στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα 2014-2020 της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης.

Σήμερα, προκειμένου να αντιμετωπιστούν συνολικά τα προβλήματα που παρουσιάζει ο χώρος, το ΥΠΠΟΑ έχει εντάξει στο τρέχον Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δράσης, έργο για την «Εκπόνηση μελετών για την ωρίμανση του έργου: Αποκατάσταση υποδομών του αρχαιολογικού χώρου του Ιερού των Μεγάλων Θεών στη Σαμοθράκη», με προϋπολογισμό 160.000,00€. Ακολούθως, σε στάδιο επεξεργασίας για υποβολή προς ένταξη στο Π.Ε.Π. Ανατολικής Μακεδονίας – Θράκης δι' αυτεπιστασίας, από την αρμόδια Εφορεία Αρχαιοτήτων Έβρου, βρίσκεται η συναφής δράση, με τίτλο «Αποκατάσταση υποδομών του αρχαιολογικού χώρου του Ιερού των Μεγάλων Θεών στη Σαμοθράκη».

Περαιτέρω, στο τρέχον Πρόγραμμα Δράσης έχει επίσης ενταχθεί το έργο «Περισυλλογή, μεταφορά και καταγραφή αρχιτεκτονικών μελών στο Ιερό των Μεγάλων Θεών στη Σαμοθράκη», δαπάνης σαράντα χιλιάδων ευρώ (40.000,00 €).

Τέλος, προκειμένου να αντιμετωπιστούν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο τα συνολικότερα προβλήματα του αρχαιολογικού χώρου, οι αρμόδιες υπηρεσίες του ΥΠΠΟΑ βρίσκονται σε επικοινωνία με την Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας Θράκης και το Δασαρχείο Αλεξανδρούπολης, ώστε να εξευρεθεί το ταχύτερο δυνατό η πλέον πρόσφορη λύση για την αντιμετώπιση των πλημμυρικών φαινομένων των ρεμάτων που διασχίζουν τον αρχαιολογικό χώρο.

Ως προς το τέταρτο ερώτημα, διευκρινίζεται ότι υπεύθυνη για την προστασία και ανάδειξη των αρχαιοτήτων του Ιερού των Μεγάλων Θεών είναι η Εφορεία Αρχαιοτήτων Έβρου, περιφερειακή υπηρεσία του ΥΠΠΟΑ. Το Ιερό των Μεγάλων Θεών είναι ένας αρχαιολογικός χώρος που ανασκάπτεται από τα μέσα του 19ου αιώνα, από διάφορες ξένες αρχαιολογικές αποστολές. Από το 1938 η έρευνα διεξάγεται από το Ινστιτούτο Καλών Τεχνών του Πανεπιστημίου της Νέας Υόρκης, ενώ από το 2012 οι εργασίες γίνονται σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο Emory (Atlanta). Τα παραπάνω ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα των ΗΠΑ εκπροσωπούνται στην Ελλάδα από την Αμερικανική Σχολή Κλασικών Σπουδών, μέσω της οποίας αδειοδοτείται η έρευνά τους, σύμφωνα με τον Ν. 3028/2002. Το 2018 εγκρίθηκε η εκπόνηση πενταετούς προγράμματος γεωφυσικής και ανασκαφικής έρευνας (ΥΠΠΟΑ/ΓΔΑΠΚ/ΔΙΠΚΑ/ΤΕΕΑΕΙ/117070/80526/2677/519/13.06.2018 Υ.Α.). Ευνόητο είναι, ότι κατά την εκτέλεση του προγράμματος, το οποίο υλοποιείται υπό την εποπτεία της Εφορείας Αρχαιοτήτων Έβρου, τηρείται η κείμενη νομοθεσία σχετικά με τις έρευνες των Ξένων Αρχαιολογικών Σχολών, καθώς και τα οριζόμενα σχετικά με τη διενέργεια ανασκαφών στα άρθρα 36, 38 και 39 του Ν. 3028/2002 «Για την Προστασία των Αρχαιοτήτων και εν γένει της Πολιτιστικής Κληρονομιάς».

Η Υπουργός
Πολιτισμού και Αθλητισμού
ΛΙΝΑ ΜΕΝΔΩΝΗ

Εσωτερική Διανομή:

1. Γραφείο Γενικού Γραμματέα Πολιτισμού
2. ΓΔΑΠΚ
3. ΓΔΑΜΤΕ
4. ΔΙΠΚΑ
5. ΔΑΑΜ
6. ΕΦΑ Έβρου
- 7.

Ακριβές Αντίγραφο

Αυτοτελές Τμήμα Νομοθετικού Έργου και Κοινοβουλευτικού Ελέγχου

ΛΑΔΟΓΙΑΝΝΗ ΔΗΜΗΤΗΡ-ΕΛΕΝΗ